

Képzeljük el, hogy nemesi kúriák, tornyos kastélyok és óriási udvarházakban lakunk. Vagyis béreljük őket, mert már nem nagyon építenek ilyeneket azért.

Óriási villany-, víz-, gáz-, napelem-karbantartási számlákat kapunk, öt-hathónapos nászutakra járunk, és mind ilyen előkelő polgári körökben mozgunk.

Képzeljük el, hogy vannak bejárónőink, kapusunk és sofőrünk, hogy főznek, mosnak ránk, hogy kicsomagolnak és becsomagolnak, hogy az égvilágon semmi másra sem kell gondunk legyen, csak arra, hogy **legyen egy előkelő polgári állásunk** – nekünk, ha férfiak vagyunk, vagy a férjünknek, ha nők vagyunk –, amiből ki tudunk szépen fizetni mindent és mindenkit.

Nekünk, ha

férfiak vagyunk, legyen egy klasszikus tisztviselői állásunk, vagy valami akadémiai pozíciónk, vagy a forradalom iparágának egyik vezetői posztja is jó lesz, amire alapozzuk az egész életünket, ahova bejárunk, amitől befolyásosak leszünk és hitelesek.

Telis-téle házzal fogadta az udvárhelyi közönség

Henrik Ibsen első modern nőit arról lehet felismerni, hogy a mindent megkérdőjelező ipari társadalomban, ahol minden addigi hierarchia kezd összeomlani (polgári, vallási, művészeti) egyszer csak öntudatra ébrednek. Mint valami rizsporos babák, pislognak a tizenkilencedik század végére.

Hedda Gabler egy gyönyörű nő, akit senki nem tud elfelejteni, aki előtt a kérők sora végtelen. A **Jörgen Tesman**

– Hedda férje –,

Ejlert Lövborg

– Hedda régi szerelme – és

Brack bíró

férfihármassal, ami körülveszi, egy-egy élesen körülírható szerepkört rajzoltak meg a tegnapi esti

Keresztes Attila

rendezte előadásban.

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház – Tompa Miklós Társulatának előadását **telis-tele házzal fogadta az udvarhelyi közönség**

. Voltak, akik be sem jutottak, voltak, akik állva nézték végig,

voltak férfiak, akik aludtak rajta

. Az előadást megelőző hangulat mindenestre nagy elvárásokat teremtett mindenkiben. Mintha az udvarhelyi nők azért ültek volna be erre az előadásra, hogy egy kis visszaigazolást kapjanak az idealista emancipált eszméikre. De ez csak spekuláció.

Újra meg újra

Keresztes Attila előadásának színpada (tervező: Szőke Zsuzsi) egy steril, kísérleti labor, egy karantén valahol két idő közé beszorítva, egy semleges térben, ahonnan nem tudnak elmenni a szereplők, amit senki nem talál meg és mintha újra és újra megtörténne velük ez az egész.

Varga Andrea (Hedda szerepében) úgy áll már a térben, amikor jönnek be a nézők, mintha végtelenedjére kezdődne el, mintha már előre tudná, hogy újra meg fogja ölni magát. Mintha már a tényleges történéseknek nem is lenne különösebb elsődleges jelentésük és jelentőségük, mert azokat már végtelenszer átélte, hanem mintha az ismétlődésben lenne valami elviselhetetlen.

Az előadás színvilága a fekete-fehér-szürke-rózsaszín-kék. A jelmezek (tervező: Bianca Imelda Jeremias) kortalanok és szintén az idődimenziók-között-levést erősítik, **örök és mindenkori** jelmezeik ezeknek az embereknek.

A zene (Boros Csaba) is az ismétlés-paranoia pszichózisát erősíti, mintha már leépülne az

életszerűség. A program a hangoknak a teljességre való törekvés ellenére csak töredékeit tudja feldolgozni, és a hiányzó részeket saját maga tölti fel. Szinte ijesztő.

Kiváló férfiak ezek mind

A Jörgen Tesman, Ejler Lövborg és Brack bíró férfihármass – bár a darab felkínálja ezt a leegyszerűsítést, nem ennyire élesen – egy-egy férfiszerepet töltenek be Hedda életében. Nostalgizáló nők gondolnak így vissza az éveikre. Vagy férfiak gondolhatják, hogy nők így gondolnak az éveikre. A képlet egyszerű.

Tesman (Bartha László Zsolt) a férj, aki a legtöbbet volt képes felajánlani a kérők közül – pénzben. Tudósember, leginkább mások dolgait szereti rendezgetni, ez a legjellemzőbb tulajdonsága. És hogy az égvilágon bármit megtenne azért, hogy az ő felesége boldog legyen. Alsó státuszú, férfiatlan, semmi kémia nincs közöttük. Rengeteg ilyen párost látunk. **Emancipált nők, irányítanivaló férfiak**

Bartha László Zsolt Tesmanja bár elnagyoltnak szánják, mégis színes tud lenni. A figyelemre

való vágyat, hogy egy ilyen karakter ezt hogyan tudja kikérni magának, és milyen, amikor nem kapja meg, vagy a gyerekség jegyeit úgy látjuk, hogy az elnagyoltság élménye mellett, ezeket nem felejtjük el Tesmanról.

Lövborg (**Kádár L. Gellért**) a mindenkori egyszerű hősszerelmet képviseli, ami valamikor valamiért nem tudott kiteljesedni s megmarad a kiteljesedés utáni vágy szimbólumaként. Ez általában, és Heddánál is, egy felfújtt kép, egy ideál, aminek a valósághoz kevés köze lehet, minden tulajdonságát ő adta Lövborgnak, az emlékképeket kiszínezte. Ezért kell Lövborgnak szépen meghalnia. Hogy az ideálok haljanak meg szépen, méltóságteljesen stb.

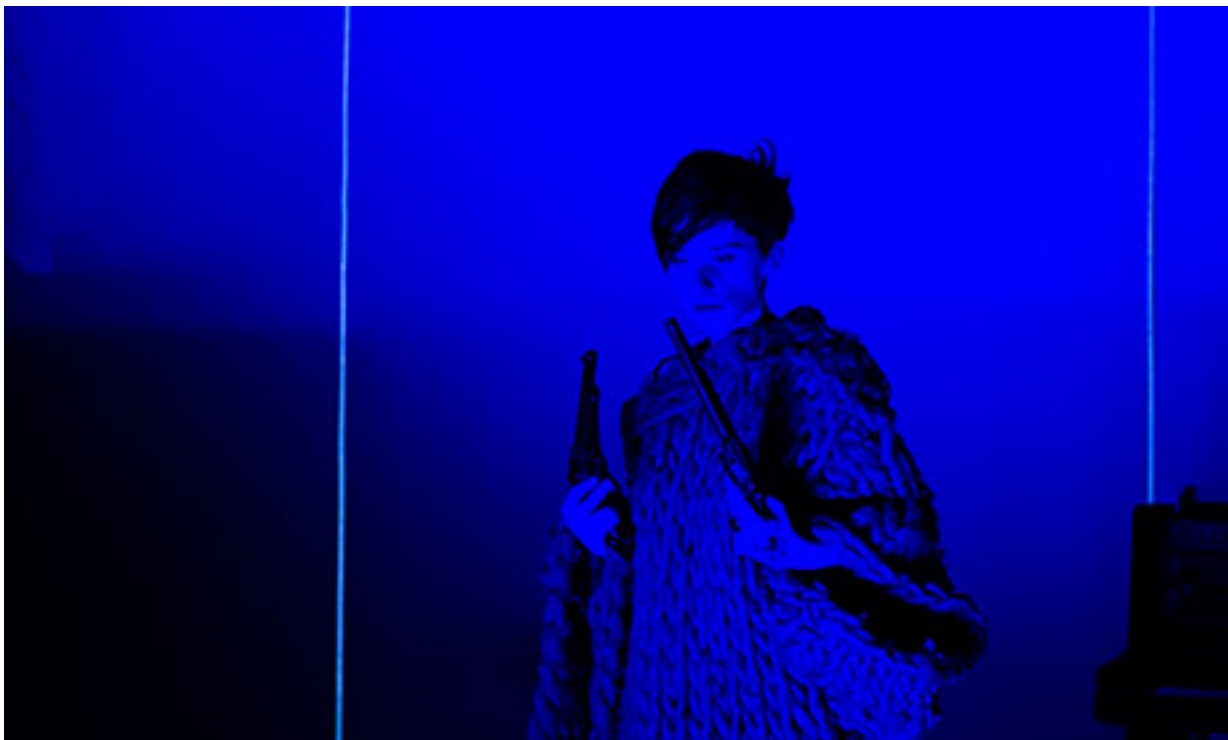
Brack bíró (**Bíró József**) minden idős vagy idősödő férfi, **akinek a nő nem élettárs, hanem társaság**. Sőt mindenki csak társaság. A modern férfi, aki mindennel kapcsolatban kicsit cinikus, aki mindentől valahogy háromlépcsnyire marad, ami eszményi, ami tragikus, ami jelentőségteljes.

Ő, egy átmulatott éjszaka után az, aki zavartalanul ugrál át a részegein túll szoknyában és neccharisnyában. Ő a nő legérzékenyebb pillanatában az, aki felnyomja a falra, mert őt az

izgatja fel. Ő, a bíró, aki segít, akitől mindenki az igaz választ várja, akitől mindenki valahogy függ. Ha mástól nem, a társaságától. Kiváló férfiak ezek mind.

Benntartott levegő

Elvstedné (Kádár Noémi) Hedda ellentéte, akinek az élete egyetlen értelme, hogy egy férfi segítőtje legyen, hogy egy férfi hazudhassa neki, hogy szüksége van rá, hogy egy férfi műzsaként tekintsen rá. Akinek az élete egyetlen értelme, hogy része lehet valaminek, amit más csinál, amit más alkot, amit más hoz létre.

És, hogy az udvarhelyi nők kaptak-e visszaigazolást az idealista emancipált eszméikre, nem tudni, de azt érezni lehetett, hogy Hedda halála egyértelmű volt, a benntartott levegőket, mindenki kifújta az öngyilkosság alatt – a főbelövés hangja akárhány nő fellelegzését el tudja nyomni.